

МОДУЛЬ I

Лабораторне заняття № 1

Історичні витоки видавничої справи у світі

1. Виникнення й розвиток писемності.
  - 1.1. Предметне письмо.
  - 1.2. Піктографічна писемність.
  - 1.3. Види ідеографічного письма.
  - 1.4. Силабічне письмо.
  - 1.5. Алфавіт. Руни.
2. Розвиток форми книги.
  - 2.1. Писемні пам'ятки Єгипту.
  - 2.2. Писемні пам'ятки держав Месопотамії
  - 2.3. Писемні пам'ятки Індії.
  - 2.4. Писемні пам'ятки Китаю.
  - 2.5. Писемні пам'ятки Давньої Греції та Риму.

Література

1. Кацпржак Е. И. История книги. – М. : Книга, 1964. – 442 с.
2. Книга: Энциклопедия / Редкол.: И. Е. Баренбаум, А. А. Беловицкая, Э. П. Гаврилов и др. – М.: Большая Российская Энциклопедия, 1998. – 800 с.
3. Ковальчук Г. І. Рукописні книги та стародруки : навч. посіб. / Галина Ковальчук. – К., 2011. – 100 с.
4. Мигонь К. Наука о книге: очерк проблематики / пер. с польского О. Медведевой, В. Мочаловой, Р. Смирновой. – М.: Книга. 1991. – 320 с.
5. Немировский Е. Мир книги : с древнейших времен до начала XX века. – М. : Книга, 1986. – 287 с.
6. Овчинников В. Історія кни ги: еволюція книжкової структури. – Л. : Світ, 2005. – 420 с.
7. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Лабораторне заняття № 2
Слов'янська рукописна книга

1. Походження слов'янського письма.
2. Джерела східнослов'янської писемності.
3. Становлення київської писемної школи та початки створення книг.
4. Осередки книг описання в Київській Русі.
5. Внутрішня структура та оздоблення східнослов'янських кириличних рукописів.
6. Творці й переписувачі книг як перші автори, перекладачі, редактори і видавці.

Література

1. Брайчевський М. Походження слов'янської писемності. – К.: Видавничий дім “КМ Академія”, 2000. – 154 с.
  2. Ісаєвич Я. Д. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів: Ін-т українознавства, 2002. – 520 с.
  3. Запаско Я. П. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга. – Л.: Світ, 1995. – 480 с.
  4. Запаско Я., Мацюк О., Стасенко В. Початки українського друкарства. – Л.: Центр Європи, 2000. – 222 с.
  5. Овчінников В. Історія книги: еволюція книжкової структури. – Л.: Світ, 2005. – 420 с.
  6. Синюк С. Княгиня Ольга Романівна як репрезентант чернігівської школи книжності при дворі Володимира Васильковича // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 1. – С. 36 – 40.
  7. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
- СОЛОНСЬКА Н. Князівська бібліотека XI століття в Києві: до 1000-річчя Софійського собору// Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 11. – С. 41 – 43.

Лабораторне робота № 3

Рукописна книга середньовіччя

1. Манускрипти Візантії.
  - 1.1. Внутрішня структура та зовнішнє оздоблення візантійських рукописів.
  - 1.2. Розвиток графіки грецьких рукописних шрифтів.
  - 1.3. Основні константинопольські осередки книгопереписування.
  - 1.4. Мініатюра рукописної візантійської книги.
2. Латинські манускрипти.
  - 2.1. Внутрішня структура та зовнішнє оздоблення латинських рукописів.
  - 2.2. Розвиток графіки латинських рукописних шрифтів.
  - 2.3. Осередки книгопереписування.
  - 2.4. Мініатюра західноєвропейських рукописів.
3. Рукописи країн арабського Сходу.
  - 3.1. Умови для розвитку книжкової справи на Сході.
  - 3.2. Оздоблення арабських книг.

Література

1. Кацпржак Е. И. История книги. – М. : Книга, 1964. – 442 с.
2. Книга: Энциклопедия / Редкол.: И. Е. Баренбаум, А. А. Беловицкая, Э. П. Гаврилов и др. – М.: Большая Российская Энциклопедия, 1998. – 800 с.
3. Мигонь К. Наука о книге: очерк проблематики / пер. с польского О. Медведевой, В. Мочаловой, Р. Смирновой. – М.: Книга. 1991. – 320 с.
4. Немировский Е. Мир книги : с древнейших времен до начала XX века. – М. : Книга, 1986. – 287 с.
5. Овчинников В. История книги: эволюция книжковой структуры. – Л. : Світ, 2005. – 420 с.
6. Тимошик М. С. История издавничой справи: Підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Лабораторне заняття № 4

Винайдення європейського способу книгодрукування

1. Передумови виникнення книгодрукування в Європі.
  - 1.1. Печатки, штампи, ксилографія як предтечі друкарства.
  - 1.2. Зростання в XIV – першій половині XV ст. попиту на книгу.
  - 1.3. Матеріально-технічний поступ у сфері книговиготовлення.
  - 1.4. Прототипи друкарського процесу.
2. Видавнича діяльність Й. Гутенберга.
  - 2.1. Винахід Й. Гутенберга.
  - 2.2. Біографія й діяльність Й. Гутенберга.
3. Поширення друкарства в Європі в XV ст.
  - 3.1. Книгодрукування в Німеччині.
  - 3.2. Книгодрукування в Італії.
  - 3.3. Книгодрукування у Франції.
  - 3.4. Книгодрукування в Англії.
4. Противники друкарства.
5. Значення друкарства: редакційно-видавничий аспект.

Література

1. Кацпржак Е. И. История книги. – М. : Книга, 1964. – 442 с.
2. Книга: Энциклопедия / Редкол.: И. Е. Баренбаум, А. А. Беловицкая, Э. П. Гаврилов и др. – М.: Большая Российская Энциклопедия, 1998. – 800 с.
3. Мигонь К. Наука о книге: очерк проблематики / пер. с польского О. Медведевой, В. Мочаловой, Р. Смирновой. – М.: Книга. 1991. – 320 с.
4. Немировский Е. Мир книги : с древнейших времен до начала XX века. – М. : Книга, 1986. – 287 с.
5. Овчинников В. Історія книги: еволюція книжкової структури. – Л. : Світ, 2005. – 420 с.
6. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Лабораторне заняття № 5

Книгодрукування в період буржуазних революцій та Просвітництва XVI – XVIII ст.

1. Книгодрукування в Німеччині.
2. Книгодрукування в Нідерландах.
3. Книгодрукування в Італії.
4. Книгодрукування у Франції.
5. Книгодрукування в Англії.
6. Книгодрукування в Іспанії.
7. Книгодрукування в Північній Америці.
8. Книгодрукування в Росії.

Література

1. Кацпржак Е. И. История книги. – М. : Книга, 1964. – 442 с.
2. Книга: Энциклопедия / Редкол.: И. Е. Баренбаум, А. А. Беловицкая, Э. П. Гаврилов и др. – М.: Большая Российская Энциклопедия, 1998. – 800 с.
3. Ковальчук Г. І. Рукописні книги та стародруки : навч. посіб. / Галина Ковальчук. – К., 2011. – 100 с.
4. Мигонь К. Наука о книге: очерк проблематики / пер. с польского О. Медведевой, В. Мочаловой, Р. Смирновой. – М.: Книга. 1991. – 320 с.
5. Немировский Е. Мир книги : с древнейших времен до начала XX века. – М. : Книга, 1986. – 287 с.
6. Овчинников В. Історія книги: еволюція книжкової структури. – Л. : Світ, 2005. – 420 с.
7. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Лабораторне заняття № 6

Найвидатніші друкарі XVI – XVIII ст.

1. Альд Мануцій.
2. Родина Етьєнів.
3. Франциск Скорина.
4. Кристоф Плантен.
5. Фірма Ельзевірів.

Література

- Кацпржак Е. И. История книги. – М. : Книга, 1964. – 442 с.
- Книга: Энциклопедия / Редкол.: И. Е. Баренбаум, А. А. Беловицкая, Э. П. Гаврилов и др. – М.: Большая Российская Энциклопедия, 1998. – 800 с.
- Ковальчук Г. І. Рукописні книги та стародруки : навч. посіб. / Галина Ковальчук. – К., 2011. – 100 с.
- Мигонь К. Наука о книге: очерк проблематики / пер. с польского О. Медведевой, В. Мочаловой, Р. Смирновой. – М.: Книга. 1991. – 320 с.
- Немировский Е. Мир книги : с древнейших времен до начала XX века. – М. : Книга, 1986. – 287 с.
- Овчинников В. Історія книги: еволюція книжкової структури. – Л. : Світ, 2005. – 420 с.
- Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Лабораторне заняття № 7

Іван Федоров як фундатор постійного друкарства в Україні

1. Відомості про початок друкарської діяльності І. Федорова.
2. Видавнича діяльність І. Федорова в Заблудові: заблудівські друки, причини від'їзду із Заблудова.
3. Львівський період діяльності І. Федорова.
  3. 1. Суспільно-політична ситуація у Львові напередодні приїзду І. Федорова.
  3. 2. Заснування друкарні.
  3. 3. Азбука та Апостол львівського видання.
4. Діяльність острозького редакційно-видавничого гуртка.
  4. 1. Остріг як культурно-просвітницький центр на Волині.
  4. 2. Заснування школи й друкарні.
  4. 3. Склад гуртка вчених.
  4. 4. Видання друкарні.
5. Редакторська діяльність І. Федорова.

Література

1. Ісаєвич Я. Д. Першодруки Івана Федорова і виникнення друкарства на Україні. – Львів: Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1983. – 155 с.
2. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів: Ін-т українознавства, 2002. – 520 с.
3. Книга і друкарство на Україні / За ред. П. Попова. – К.: Наукова думка, 1965. – 314 с.
4. Мельников О. Чи було книгодрукування в Україні до Івана Федорова: огляд публікацій останніх років // Вісник Книжкової палати. – 2006. – № 4. – С. 10 – 13.
5. Немировский Е. Начало книгопечатания на Украине: Иван Федоров. – М.: Книга, 1974. – 224 с.
6. Немировский Е. Иван Федоров (около 1510 – 1583). – М.: Наука, 1985. – 316 с.
7. Огієнко І. Історія українського друкарства / Упорядк., передм. і примітки М. Тимошика. – К.: Либідь, 1994. – 448 с.
8. Різун В. В. Літературне редагування. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.
9. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Лабораторне заняття № 8

Видавнича діяльність друкарні Києво-Печерської лаври

1. Суспільно-політична ситуація в Києві початку XVII ст.
2. Заснування друкарні.
3. Діяльність київського редакційно-видавничого осередку: склад гуртка вчених, принципи редагування, видання.
4. Роль Лаври у відстоюванні традицій української видавничої справи кінця XVII – XVIII ст.
5. Значення діяльності лаврської друкарні.

Література

1. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів: Ін-т українознавства, 2002. – 520 с.
2. Кагарлик С. Українська книга XVII – XVIII ст. в контексті етнокультурного збереження // Піскун В. М., Ціпка А. В., Щербатюк О. В. та ін. Українство у світі: традиційність культури та спільнотні взаємини: Монографія. – К.: ЗАТ “Нічлава”, 2004. – С. 114 – 141.
3. Книга і друкарство на Україні / За ред. П. Попова. – К.: Наукова думка, 1965. – 314 с.
4. Овчінников В. Історія книги: еволюція книжкової структури. – Львів: Світ, 2005. – 420 с.
5. Огієнко І. Історія українського друкарства / Упорядк., передм. і примітки М. Тимошика. – К.: Либідь, 1994. – 448 с.
6. Різун В. В. Літературне редагування. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.
7. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

МОДУЛЬ II

Лабораторне заняття № 1

Видавнича справа у світі XIX ст. – XX ст.

1. Виробництво книги.
  - 1.1. Західна Європа (Великобританія, Англія, Італія, Німеччина, Франція).
  - 1.2. США.
  - 1.3. Східна Європа.
  - 1.4. Країни Сходу.
2. Форми книги, матеріали для друку й технічні засоби друку
  - 2.1. Західна Європа (Великобританія, Англія, Італія, Німеччина, Франція).
  - 2.2. Східна Європа.
  - 2.3. Країни Сходу.
3. Читач і сприйняття книги
  - 3.1. Західна Європа.
  - 3.2. Країни Сходу.
4. Найвидатніші книговидавці XIX ст - .XX ст.
5. Становлення сучасного книгодрукарського мистецтва (кінець XIX – початок XX ст.)

Література

1. Ісасвич Я. Д. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів : Ін-т українознавства, 2002. – 520 с.
2. Книга і друкарство на Україні / за ред. П. Попова. – К. : Наукова думка, 1965. – 314 с.
3. Овчінніков В. С. Історія книги : становлення сучасного книгодрукарського мистецтва. – Львів : Вид-во Української академії друкарства, 2010. – 352 с.
4. Тимошик М. Історія видавничої справи : підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
5. Есипова В.А. История книги : учебник по курсу «История книжного дела». – Томск : Изд-во Том. ун-та, 2011. – 628 с.
6. Овчінніков В. С. Історія книги : становлення сучасного книгодрукарського мистецтва. – Львів : Вид-во Української академії друкарства, 2010. – 352 с.

Лабораторне заняття № 2

Українське книговидання XIX ст.

План

1. Періодизація видавничої справи в Україні XIX – початку XX ст.
2. Суспільно-політичні чинники розвитку української видавничої справи початку XIX ст.
3. Основні риси видавничої справи початку XIX ст.
4. Книгодрукування в західних регіонах України:
  - 4.1 Суспільно-політичні передумови розвитку книговидавничої справи на західноукраїнських землях кінця XIX – першої третини XX ст.
  - 4.2 Роль НТШ в розвитку українського книгодрукування. “Літературно-науковий вісник” як провідний орган української наукової публіцистики.
  - 4.3 Становлення і розвиток української видавничої справи Галичини після російської революції 1905 р. (на прикладі “Українсько-російської Видавничої Спілки”).
5. Книгодрукування в східних регіонах України.
  - 5.1 Тенденції розвитку української видавничої справи кінця XIX – початку XX ст.
  - 5.2 Перші українські видавництва. (“Час”, “Вік”, “Вс. І. Гуртом”, “Благодійне товариство для поширення загальнокорисних і дешевих книжок”).
  - 5.3 Видавнича й редакторська діяльність Бориса й Марії Грінченків.
  - 5.4 Розвиток української преси після російської революції 1905 р. Цензурні та адміністративно-політичні переслідування демократичної преси.
  - 5.5 Видавнича діяльність київської “Просвіти” у 1906 – 1910 рр.
6. Видавнича й редакторська діяльність М. Максимовича.
7. Видавнича й редакторська діяльність П. Куліша. “Основа”.
8. Вільна друкарня М. Драгоманова.
9. Українські видання у друкарнях Москви й Петербурга.

Література

1. Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.) : навч. посібник / за ред. Н. Зелінської. – Львів : Світ, 2003. – 612 с.
2. Єфремов С. В тісних рямцях. Українська книга в 1798 – 1916 рр. / Єфремов С. Вибране : статті. Наукові розвідки. Монографії / упоряд., передм. та прим. Е. Соловей. — К. : Наукова думка, 2002. – 760 с.
3. Ісаєвич Я. Д. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів: Ін-т українознавства, 2002. – 520 с.

4. Кравченко О. Л. Історія видавничої справи і редагування : методичні вказівки з організації самостійної роботи та підготовки до модульної роботи студентів. – Луганськ : Альма-матер, 2008. – 68 с.
5. Овчінников В. С. Історія книги : становлення сучасного книгодрукарського мистецтва. – Львів : Вид-во Української академії друкарства, 2010. – 352 с.
6. Тимошик М. Історія видавничої справи : підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
7. Благовірна Н. Б. Становлення і розвиток української видавничої справи Галичини після російської революції 1905 р. (на прикладі “Українсько-російської Видавничої Спілки”) // Наукові записки Інституту журналістики. – 2005. – Т. 21. – С. 74 – 80.
8. Ісаєвич Я. Д. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів: Ін-т українознавства, 2002. – 520 с.
9. Корбич Г. Журнал “Літературно-науковий вісник” львівського періоду (1898 – 1906). – К.: ТОВ “Вид-во «Обереги»”, 1990. – 144 с.
10. Черниш Н. Бібліографічна комісія НТШ як центр дослідження української книги (1909 – 1939) : навч. посібник. – К. : Наша культура і наука, 2006. – 216 с.

Лабораторне заняття № 3

Видавничий рух періоду Визвольних Змагань (1917 – 1920)

План

1. Суспільно-політичні умови формування нової видавничої мережі.
2. Структура книговидавничих і книгорозповсюджувальних осередків, засновники видавництв.
3. Політика українських урядів у видавничій справі.
4. Кам'янець-Подільський як видавничий і книгознавчий центр УНР.
5. Видавничий репертуар.
6. Особливості розвитку української бібліології.

Література

1. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів: Ін-т українознавства, 2002. – 520 с.
2. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище (1917 – 1923). – К.: Логос, 1996. – 344 с.
3. Левчук О. Книгоспілка: становлення кооперативного книговидання в Україні. – К.: Наукова думка, 2001. – 160 с.
4. Тимошик М. Історія видавничої справи : підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.

Лабораторне заняття № 4

Видавнича справа Української Радянської Соціалістичної Республіки (1919 – 1990):

організаційний аспект, ідеологічний та творчий аспекти. Цензурні обмеження.

1. Організаційний аспект.

1.1 Руйнування кращих набутків минулого:

- Ревізія випущеної літератури.
- Знищення випущених та підготовлених до друку видань.
- Закриття видавництв та експропріація друкарського обладнання.

1.2. Творення нової видавничої системи:

- Становлення законодавчої бази.
- Державні органи щодо управління видавничою справою.

1.3. Еволюція видавничої мережі радянського типу:

- Формування типології видавництв.
- Структура українського книговидання напередодні розвалу Радянського Союзу.

1.4.Закордонні видання.

2. Ідеологічний та творчий аспект.

2.1 Тотальний контроль друкованого слова:

- Ситуація у видавничій справі напередодні запровадження ідеологічного контролю.
- Головліт як чинник придушення інакомумства в друкарській справі.
- Книга і боротьба поглядів: цензура заради влади.

2.2.Особливості діяльності редактора і видавництва в умовах тоталітарного суспільства.

- Регламентація редакторської праці типовими інструкціями.
- Формування радянської школи редагування.
- Адміністративно-ідеологічне втручання в редакторський процес.
- Заходи влади щодо виявлених редакторських помилок.
- Русифікація видавничої справи.

3. Українська видавнича справа в умовах цензурних обмежень і заборон.

- 3.1. Причини виникнення цензури у світі.
- 3.2. Початок цензури в Росії, специфіка застосування її до українського друку.
- 3.3. Основні антиукраїнські цензурні циркуляри та їх вплив на друкарство (1720 – 1905).
- 3.4. Цензура видавничої справи як чинник заборони українства (10-і роки ХХ ст.).
- 3.5. Тотальний контроль друкованого слова (1919 – 1990).
- 3.6. Роль цензури в сучасному світі.

Література

1. Баран В. Цензура в системі тоталітаризму // Сучасність. – 1994. – № 6. – С. 104 – 117.
2. Бондар Ю. Книги з-за “МУРУ” // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 1. – С. 40 – 44.
3. Бондар Ю. Книга і боротьба поглядів: цензура заради влади // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 10. – С. 37 – 41.
4. Сенченко М. Трансформація цензури – від явної до латентної // Вісник Книжкової палати. – 2007. – № 11. – С. 3 – 6; № 12. – С. 3 – 6.
5. Сидоренко О. І. Цензурно-політичні “скорпіони” в боротьбі з українськомовною пресою в Росії (1905 – 1907) // Наукові записки Інституту журналістики. – 2005. – Т. 21. – С. 12 – 15.
6. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
7. Федотова О. Політична цензура в УСРР – УРСР : практика обмеження друкованої продукції // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 2. – С. 45 – 48.

Лабораторне заняття № 5

Українська видавнича справа в Америці (на прикладі Канади) і Австралії. Українська видавнича справа в Західній Європі (на прикладі Німеччини і Франції).

План

1. Українська видавнича справа в Канаді.

1.1. Місійна роль українського друкованого слова за океаном:

- Учителі-емігранти як піонери видавничого руху.
- Початки українських друків на канадській землі.

1.2. Видавництва й часописи першої хвилі еміграції.

- “Руська друкарня” і видавничий концерн “Руська книгарня”.
- “Українська видавнича спілка”.

1.3. Друковане слово другої і третьої хвиль еміграції.

- Переведення української видавничої справи на професійну основу.
- Видавництво “Наша культура”.
- Видавництво Івана Тиктора.
- Видавнича спілка “Тризуб”.

1.4. Сучасний період.

- Причини послаблення видавничого руху.
- Видавничі центри новітньої доби
- Видавництво Канадського інституту українських студій.

2. Українська видавнича справа в Австралії.

3. Українська видавнича справа у Німеччині.

3.1. Початки українськомовних друків.

3.2. Між двома світовими війнами.

- Передумови переміщення українських видавництв до Берліна.
- Видання Українського наукового інституту в Берліні.
- Видавництво “Українське Слово”.
- Інші українські видавництва в Німеччині.

3.3. Післявоєнний період.

- Видавничий руху таборів ДіПі й довкола них.
- “Дніпрова Хвиля” та її засновник Олекса Вінтоняк.

4. Українська видавнича справа у Франції.

4.1. Предтечі українського видавничого руху у Франції.

- Рукописний посаг Анни Ярославни.
- Знахідки в Національній книгозбірні Франції.
- Український архів у Франції.

4.2. Перша половина ХХ ст.

- Українська еміграція і друковане слово.
- “Український Друкар” як попередник “Тризуба”.
- Видавнича діяльність часопису “Тризуб”.
- Перша українська книгарня Парижа.
- Українська бібліотека імені Симона Петлюри в Парижі.
- “Українське Слово”.
- Перша українська друкарня у Франції.

4.3. Друга половина ХХ ст.

- Перша українська друкарня у Франції: новий етап.
- Націоналістичне видавництво в Європі.
- Видавнича діяльність Української бібліотеки імені Симона Петлюри в Парижі.
- Часопис “Україна”.
- НТШ в Європі та його “Енциклопедія українознавства”.
- Інші друки НТШ в Європі.

- Зміни в українському еміграційному середовищі.

Література

1. Губарець В. В. Українська етнічна преса у Північній Америці: історія і сучасність // Наукові записки Інституту журналістики. – 2006. – Т. 22. – С. 60 – 68.
2. Іван Тиктор: талан і талант: Монографія / Н. Зелінська, Л. Сніцарчук, Е. Огар та ін.; керів. авт. кол. О. Думанська. – Львів: Українська академія друкарства, 2007. – 240 с.
3. Ляхоцький В. Просвітитель: Видавничо-редакційна діяльність Івана Огієнка (митрополита Іларіона). – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 2000. – 527 с.
4. Мойсеєва Т. О. Видавничий досвід української спільноти в Австралії // Поліграфія і видавнича справа. – 2005. – № 42. – С. 34 – 42.
5. Тимошик М. С. Голгофа Івана Огієнка. Українознавчі проблеми в державотворчій, науковій, редакторській та видавничій діяльності. – К. : Заповіт, 1996. – 231 с.
6. Тимошик М. Історія видавничої справи : підручник. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
7. Чекалюк В. В. Українськомовна преса США і Канади, її вплив на українські видання // Наукові записки Інституту журналістики. – 2004. – Т. 15. – С. 50 – 54.
8. Видавнича справа та редагування в Україні: статті і джерела (XIX – перша третина XX ст.) : навч. посібник / за ред. Н. Зелінської. – Львів : Світ, 2003. – 612 с.
9. Сидоренко Н., Сидоренко О. Журналістська “планета Ді-Пі” : українська преса у таборах військовополонених, переміщених осіб і біженців у Європі після Другої світової війни (1945 – 1950). – К., 2000. – 176 с.

Лабораторне заняття № 6

Історія фотографії – від дагеротипа до цифрової фотографії.

1. На порозі відкриття. Світлові машини.
2. Винайдення фотографії:
  - Знімки Н'єпса.
  - Знімки Толбота.
  - Знімки Дагера.
3. Удосконалення і розвиток фотографії (1840-1855):
  - Дагеротипія – дзеркало природи.
  - Автоматичний рисунок. Колотип.
4. Фтоательє (1845-1875). На шляху до миттєвої фотографії (1855-1880).
5. Фотографія як мистецтво.
6. Фотографія і друк. Тиражування і довговічність:
  - Друкарня Бланкар-Еврара.
  - Виникнення фотомеханічних процесів.
  - Фотоілюстрації у газетах.
  - Стереоскопічна фотографія.
  - Великі видавництва.
  - Потреба в законі про авторське право.
7. Цифрова фотографія. Історія створення Adobe Photoshop.

Література

1. История фотографии. Возникновение изображения / Кантен Бажак; пер. с франц. А. Кавтаскина. – М.: АСТ: Астрель, 2016 - 159. [1].: ил.
2. Новая история фотографии. / под. ред. Мишеля Фризо; пер. с англ. А. Г. Наследников, 2008.
- 3.
4. История создания Adobe Photoshop. - [Режим доступа]. - <http://akvis.com/ru/articles/photoshop-history/index.php>
5. История фотографии: снимки Ньепса. - [Режим доступа]. - <http://akvis.com/ru/articles/photo-history/niepce.php>
6. История фотографии: снимки Толбота. - [Режим доступа]. - <http://akvis.com/ru/articles/photo-history/talbot.php>
7. История фотографии: снимки Дагера. - [Режим доступа]. - <http://akvis.com/ru/articles/photo-history/daguerre.php>
8. История фотографии: Совершенствование и развитие фотографии. - [Режим доступа]. - <http://akvis.com/ru/articles/photo-history/develop.php>

Лабораторне заняття № 7-8

Історія мультимедіа

1. Історія мультимедіа.
2. Основні носії.
3. Типи даних мультимедіа-інформації і засобу їх обробки.
4. Звук, відео і текст:
  - аудіоряд;
  - відеоряд;
  - текст, гіпертекст;
  - анімація;
5. Сфери застосування мультимедіа.

Література

1. Ввід і вивід зображень в комп'ютерних видавничих системах / М.В. Шовгенюк, В.Є Білорус, І.З. Міклушка та ін.- Львів: Українська академія друкарства, 1998.- 144 с.- ISBN 5-87332-070-5.
2. Дворко Н. И. Основы режиссуры мультимедиа-программ. — СПб., 2005.
3. Деникин А. А. Мультимедиа и искусство: от мифов к реалиям // Художественная культура. — 2013. — № 1 (6).
4. История развития мультимедиа. - [Режим доступа]. - <https://refdb.ru/look/2004031.html>
5. История развития мультимедиа технологий в образовании. - [Режим доступа]. - <http://www.timetoast.com/timelines/1158424>
6. Каптерев А. И. Мультимедиа как социокультурный феномен. — М.: Профиздат, 2002. — 224 с.
7. Шлыкова О. В. Культура мультимедиа. Уч. пособие для студентов. — М.: ФАИР-ПРЕСС, 2004.